Ao. 1856.
Dingsdag

No. 88.
22 Julij.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements – Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.

16 Julij. Van de slavin *Affie*, geboren in 1780, dochter van *Diana*, en hare kinderen: *Frederica*, geboren in 1800 en *Heintje*, geboren in 1814, toebehoorende voor den vrijdom aan A. P. van Wilkens.

» » Van de slavin *Maria*, geboren in 1827, dochter van *Johanna* toebehoord hebbende voor den vrijdom aan M. Dosserij geboren Benschop.

» » Van het slavenkind *Hendrik*, geboren in 1853, zoon van *Koba* of *Jacoba*, toebehoorende aan de weduwe M. B. Smit geboren Schlosser.

» » Van de slavin *Venus*, geboren in 1801, dochter van *Jacoba*, toebehoorende aan plantaadje *Concordia*, divisie *boven Commewijne*.

» » Van de slavin *Antoinetta*, geboren in 1820, dochter van *Affie*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. J. Houthakker.

» » Van de slavin *Jetta*, geboren in 1804, dochter van *Grietje*, en hare dochter *Johanna*, geboren in 1836, met haar kind *Anna*, geboren in 1853, toebehoorende aan plantaadje *Cannawappibo*, divisie *boven Commewijne*.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Derde afkondiging.

Gouvernements – Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.

21 Julij. Van de slavin *Bebé*, geboren in 1834, dochter van *Sophie*, toehoorende aan de minderjarigen: P. M. J. en G. Th. Sichterman.

» » Van den slaaf *Willem D*, geboren in 1844, zoon van *Esther*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. A. E. Gruis, echtgenoot van P. Rompel.

» » Van het slavenkind *Arnoud*, geboren in 1855, zoon van *Susanna*, toebehoorende aan J. A. A. Salomons.

» » Van den slaaf *Frans Bakkie*, geboren in 1803, zoon van *Comtesse*, toebehoorende aan den Houtgrond *Overtoom* en *Vreeland*, divisie *Para*.

21 Julij. Van den slaaf *Francisco*, geboren in 1826, zoon van *Anna*, toebehoorende aan S. P. M. Kant.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Eerste afkondiging.

Gouvernements – Secretarie.

Paramaribo, *den* 21 *Julij* 1856.

(10186) Ten verzoeke van den Heer Julius Meijers, wordt van zijn voorgenomen vertrek uit de kolonie aankondiging gedaan.

De waarnemende Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Degenen die genegen zijn, zich als *LIJKDRAGERS* te engageren, vervoegen zich bij den ondergeteekende.

Paramaribo, *den* 21 *Julij* 1856.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
A. F. VAN AMSON.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan, dat zich uit de stad en hare omstreken hebben verwijderd:

1o. De slaaf *Ezau*, aankomende pl. *Voorburg*.
2o. De slavin *Truitje*, aankomende A. Wiesel.
en 3o. De slavin *Alijda*, aankomende W. Benjamins n. ux.

Terwijl sedert 1o. Julij jl. als afwezig zijn opgegeven:

1o. De slaaf *Eduard*, aankomende J. C. Doerleben.
2o. De slaaf *Kadet*, aankomende J. C. Gomperts.
3o. De slaaf *Frederik*, aankomende D. Nassij.
en 4o. De slaaf *Augustinus*, aankomende den houtgrond *Quapibo*.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834, G. B. No. 1, vastgesteld.

Paramaribo, *den* 18 *Julij* 1856.

De prov. Commissaris van Politie,
G. DUIJCKINCK.

Transport.

(9304) Den 21n. Julij 1856. V. A. Guilmin, Echtgenoot van H. Courtois, A. S. Guilmin en A. J. Guilmin, Echtgenoot van G. L. Pairaudeau, Erfgenamen van wijlen F. B. Guilmin, aan E. S. Sainson, van het Huis verdeeld in *twee* Kamers, staande op het Erf aan den *Waterkant*, N. W. La. A No. 221, O. W. La. B No. 135.

Paramaribo, *den* 21 *Julij* 1856.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

Op DINGSDAG den 22sten dezer, des voormiddags ten 9 uren, zal de Curator bij het Departement der *Onbeheerde Boedels*, door- en ten huize van den Vendumeester A. Salomons, in het openbaar doen verkoopen:

De Goederen gevonden in de volgende *desolate* boedels, als: Eduard Jemot, Johs. M. Herman, Pierre J. Noizeux, J. A. Helper, Johs. Matthijs, Juliana J. Roulin, Isabella Krestie, Henricus J. P. Daarle, Mietje van de wed. Focke, Christina E. Schouten, Johs. Dorkes en van den Gepasporteerden Guide Hein.

En vermits in die boedels tot dus ver geene genoegzame goederen aanwezig zijn, zoo zullen de Crediteuren niet worden opgeroepen.

Paramaribo, *den* 18 *Julij* 1856.

De Curator voornoemd,
CHs. LIONARONS.

Door de *Commissie van Geneeskundig onderzoek en Toevoorzigt* wordt aan belanghebbenden kennis gegeven, dat de Heer Hendrik Schorrenberg, gepensioneerd Eerste officier van Gezondheid 2de. klasse, tot de uitoefening der *Genees* en *Heelkunde* in deze Kolonie is geïmmatriculeerd.

De Secretaris der Commissie voornoemd,
JOHs. ABRAHAMSZ.

Nieuwstijdingen.

Paramaribo, *den* 21 *Julij* 1856.

Met genoegen bemerken wij het voornemen om een gedenkteeken, voor wijlen onsen verdienstelijken land- en stadgenoot Mr. Hendrik Charles Focke op te rigten. De daarbij, door de Commissie die de taak der uitvoering op zich heeft genomen, gemaakte bepaling, dat de bijdragen niet meer dan *vijf en twintig centen* per persoon zal moeten zijn, stelt een ieder in de gelegenheid, om daartoe mede te werken.

Wij twijfelen dan ook niet of de algemeen uitgedrukte wensch zal zeer spoedig tot wezenlijkheid geraken.

— Bij het zware onweder op gisteren namiddag, is de bliksem ingeslagen in het huis van den Heer D. Alberga aan de *Maagdenstraat*, en heeft aldaar belangrijke schade veroorzaakt.

Italie.

De officiele tekst is bekend geworden van een' circulaire des heeren Buol aan de vertegenwoordigers van Oostenrijk bij de verschillende Italiaansche hoven. Opmerkelijk is daarin de strenge taal, die het Oostenrijksche kabinet voert wegens de houding van Sardinië in de Italiaansche kwestie. De heer Buol is het in zooverre eens met den heer Cavour, dat eene onoverkomelijke klove de politiek van Oostenrijk van die van Sardinie scheidt, maar hij betwist aan Piemont het regt om in naam van geheel Italie te spreken, en beschuldigt het van onophoudelijk de gisting in Italie te voeden en het oproer te ondersteunen. Werkelijk bestaat die gisting thans in zeer hooge mate. Het Turinsche blad *Risorgimento* zegt daaromtrent: »Italie is in beroering; van de Etna tot aan Tessin is alles in gisting, en het vasteland is in beweging.” De *Constitutionnel* behelst van zijne zijde een artikel over de Italiaansche aangelegenheden, dat minder vreeswekkend luidt. De eigenlijke inhoud daarvan is, dat van den paus slechts weinig beteekenende hervorming zullen worden geëischt. Ook dat blad verzekert, dat de Pauselijke regering het aangekondigde memorandum van Frankrijk en Oostenrijk heeft willen voorkomen, en eene nota heeft opgesteld, die zelfs Engeland moet overtuigd hebben van de goede bedoelingen der Pauselijke regering ten aanzien der verlangde hervormingen, zoodat men geneigd is thans alles maar aan haar over te laten. Eene zoodanige eind uitkomst was trouwens reeds sedert lang voorzien. Wat het koningrijk Napels aanbelangt, verzeker, de *Constitutionnel*, dat Oostenrijk zijne eischen bepaaldelijk heeft ingetrokken, doch dat alsnu door Frankrijk en Engeland eene eensluidende nota aan koning Ferdinand gezonden is, houdende uitnoodiging om voortaan beter te letten op de wenschen en behoeften van zijn volk. Het antwoord van dien koning wordt alsnu met belangstelling te gemoet gezien.

— Men leest in een schrijven uit Turin, dat de heer de Cavour eerst door de *Augsburger Ztg.* kennis heeft bekomen van de Oostenrijksche circulaire, betreffende de aangelegenheden van Italie, waaruit men afleidt dat de graaf die circulaire derhalve niet heeft kunnen beantwoorden. Daarentegen wordt in een schrijven uit Frankfort gezegd, dat de Oostenrijksche regering voornemens is, haren gezant bij het Sardinische hof terug te roepen, en wel op grond van eene laatste nota, welke de graaf de Cavour aan de Westersche mogendheden, alsmede aan het kabinet van St. Petersburg gezonden zou hebben, en waarin over de handelwijze van Oostenrijk geklaagd wordt. Overigens wordt verzekerd dat de lezing van den Oostenrijkschen circulaire, in Piemont hoegenaamd geen indruk heeft gemaakt. Bij den tegenwoordigen stand van zaken in Italie, wordt elke vijandige demonstratie van Oostenrijk als eene natuurlijke zaak beschouwd; eene toenadering tot die mogendheid zou men zelfs niet wenschen.

Denemarken.

Berigten uit Kopenhagen, in de Engelsche bladen melden, dat men in die stad wilde weten, dat de gezant der Vereenigde Staten bij het Deensche hof, aan de Amerikaansche consuls in de havens van den Sond en de beide Belten instructien had gezonden, ten doel hebbende de gezagvoerders der schepen, onder Amerikaansche vlag varende en die deze zeestraten na de expiratie van het tractaat met Denemarken mogten passeren, te raden, de door de Deensche autoriteiten van hunne schepen en ladingen gevorderde regten te betalen, onder schriftelijk protest en deze protesten aan hem (den gezant) over te maken, ter verdere verzending naar het kabinet van Washington.

Rusland.

Te Moskou worden steeds groote toebereidselen voor de krooning des keizers van Rusland gemaakt. De kosten worden op 5 millioen roebels geschat. De huur van appartementen is op een voorbeeldeloozen prijs gestegen. Graaf de Mornij, die keizer Napoleon bij de krooning zal vertegenwoordigen, betaalt niet minder dan 30 000 zilveren roebels voor de huur gedurende 40 dagen van een hotel van slechts middelmatige grootte.

Turkije.

Berigten uit Konstantinopel melden het volgende:

De Russische gevolmagtigden in de commissie tot reorganisatie der Donau Vorstendommen, hebben geweigerd zitting te nemen met den Turkschen gevolmagtigde Mouklis Pacha. Welke reden daarvoor bestaat, is nog onbekend. De Porte hoopt nog altijd dat de Russische gevolmagtigden hunne instructiën verkeerdelijk uitleggen; zij is evenwel vastelijk besloten om zich ten deze geen dwang te laten opleggen, te minder, daar zij juist Mouklis-Pache (een Christen) gekozen had, om daardoor andermaal het bewijs te leveren van hare begeerte om den Hatti-Humaioun eerlijk toe te passen. Het is overigens niet te veronderstellen dat uit eene schijnbaar zoo nietige kwestie ernstige verwikkelingen zullen rijzen; de overige mogendheden zullen het wel tot eene minnelijke schikking weten te brengen.

— Latere berigten uit Konstantinopel tot den 5den Junij, melden dat al de Engelsche troepen het Russische grondgebied verlaten hadden. Op het Bairamfeest werden vele christenen veroorloofd de hand des Sultans te kussen. De Russen hadden het citadel Kars in de lucht doen springen. Bayazid is ontruimd en den weg naar Perzie open.

— Het Turksche gouvernement heeft aan Omer Pacha aangeboden den post van kommandant der gansche gendarmerie van het rijk, een post, die nog niet in wezen is, maar nog moet gecreëerd worden. Men heeft het voornemen om deze aanstelling te vereenigen met de geheele organisatie van deze magt overeenkomstig het Fransche sijstema; verscheidene officieren der Fransche gendarmerie hebben eene bijeenkomst gehad met den Seraskier en Omer Pacha, ten einde over dit onderwerp te beraadslagen.

— Eene groote gisting heerscht nog steeds onder de Turken met betrekking tot de Hatti-Humaioun. Te Podgorizza staken de Turken twee katholieke kerken in brand en doodden twee christenen; te Niseki, nabij Montenegro, hebben de christenen, ten einde zich te wreken voor de voortdurende beleedigingen waaraan zij onderworpen waren, eene karavaan, komende van Ragusa, aangevallen en geplunderd.

Een ander berigt meldt dat een Turk beklag inleverde tegen een' christen; in het dokument dat hij den regter voorlegde, kwam het woord *giauer* voor, de regter weigerde het stuk aan te nemen, tenzij dit beleedigend woord was doorgeschrapt, hetwelk onmiddellijk ook bevolen werd.

— Volgens den korrespondent van de *Times*, zouden 70,000 metselaars geëngageerd zijn om Sebastopol weder op te bouwen, na het vertrek van de legers der verbondene mogendheden.

Noord Amerika.

Eene uitvoerige boodschap van den President der Vereenigde Staten, betreffende de zaken van Centraal Amerika, kort vóór de afzending der pasporten aan den Engelschen gezant en de consuls, aan het congres toegezonden, bevat in resumé het volgende:

De boodschap begint met het commerciele en staatkundige gewigt van de landengte van Panama, te doen uitkomen »welke landengte voor de Ver. Staten van Amerika is wat de landengte van Suez voor Europa is.” Dus is alles wat de veiligheid dier landengte, namelijk de republieken Nieuw Grenada en Nicaragua, raakt, door welke het transito verkeer tusschen den Atlantischen en Stillen Oceaan moet plaats hebben, van een permanent belang voor de Ver. Staten.

Hij herinnert bij wijze van tegenstelling aan de inbezitname van San Juan del Norte door de Engelschen bijna onmiddellijk na het sluiten van het tractaat van Guadeloupe en den invloed dier daad op de republiek Nicaragua. Alsnu gaat hij over tot de Spaansche repubieken van Zuid-Amerika en hangt een kort tafreel op van hare aanhoudende omwentelingen welke aan de Vereenigde Staten evenveel zorg als spijt moet baren.

Van Mexico sprekende, herinnert de president er aan, dat Groot Brittannie en Frankrijk genoodzaakt zijn geworden de toevlugt tot de wapenen te nemen, om de regten hunner landgenooten tegenover de onafhankelijke staten van Spaansch Amerika staande te houden. Eindelijk komende tot den toestand van de republiek Nicaragua verklaart de president dat te midden der onlusten, waaraan zij ten prooi was, geen der partijen sterk genoeg was om op de andere te zegevieren; een der partijen heeft de hulp ingeroepen van een klein getal burgers der Vereenigde Staten, wier tegenwoordigheid blijkbaar een einde heeft gemaakt aan de onlusten en de orde hersteld heeft, door aan het hoofd der regering in kwaliteit van voorloopig president een bekwaam man te plaatsen, die door het regt van geboorte een burger der republiek is, namelijk don Patricio Rivas.

De boodschap, de kwestie der beginselen besprekende welke tot leiddraad der gedragslijn van de Vereenigde staten strekken, voor zoo verre betreft de erkenning van vreemde gezanten, luidt aldus:

Wij erkennen elke regering welke eene door de natie *feitelijk* erkende regering kan genoemd worden, zonder onderzoek te doen naar haren oorsprong, hare organisatie, de middelen met behulp waarvan zij zich gevestigd heeft. Sedert 67 jaren dat wij in het bezit zijn der ons besturende constitutie, hebben wij gelegenheid gehad regeringen te erkennen, welke *feitelijk* in het leven waren geroepen, hetzij door inwendige omwentelingen, hetzij door een' militairen inval van buiten.

» Dit beginsel is van groot gewigt, wanneer het van toepassing wordt gebragt op de staten van Centraal-Amerika, waar de omwentelingen elkander onophoudelijk opvolgen. Dus, hadden de thans bekende feiten reeds bestaan, toen voor eenige maanden de gezant van Nicaragua zich heeft aangemeld, voorzien van de volmagt van Rivas, dan zoude men hem ook hebben moeten erkennen.

» De bedenkingen tegen zijne erkenning werden uiteengezet. Een ander gezant heeft zich sedert aangemeld en werd ontvangen, omdat het genoegzaam bleek, dat hij de regering *de facto* en voor zooveel men dit zeggen kan, de regering *de jure* van de republiek van Nicaragua vertegenwoordigde.

De president deelt ten slotte mede dat een speciale commissaris naar Panama gezonden is om een onderzoek in te stellen naar de feiten, voor wat aangaat de laatste gebeurtenissen in die stre-

ken en geeft als zijne meening te kennen dat nog andere maatregelen genomen moeten worden om de veiligheid van het transito verkeer te verzekeren; hij verklaart dat zoo de constitutionnele magt van den president niet voldoende is, hij aan het congres datgene zal aanbevelen wat de eischen van den stand van zaken zullen aanduiden.

De bijlagen, welke bij deze boodschap gevoegd zijn, bestaan uit eenige instructien van den attorney-general om de krijgstoerustingen te land en de expeditien ter zee tegen vreemde staten te verhinderen, aan de kommandanten der Amerikaansche oorlogschepen in de wateren van Nicaragua. Kommodore Paulding heeft bevel ontvangen naar San Juan de Nicaragua te vertrekken, terwijl aan de bevelhebbers der overige vaartuigen bevel is gegeven zich telkens als de belangen der Amerikaansche burgers dit vorderen, te San Juan; Panama of Aspinwall te vertoonen.

De Amerikaansche senaat is wederom het tooneel van gewelddadigheden geweest. De heer Summer, die eene redevoering had uitgesproken tegen de slavernij, werd namelijk dien ten gevolge door den heer Brooks in de vergaderzaal zelve aangevallen, en door middel van een stok dusdanig mishandeld, dat men voor het behoud van zijn leven vreest.

Hoe de nijverheid zich ontwikkelt.

(*Uit de Economist.*)

Ons is een eenvoudig, maar belangrijk boekje ter hand gekomen, dat eene menigte aanteekeningen bevat, dienstig om zoowel vroegere toestanden, als de ontwikkeling van menigen tak van nijverheid te leeren kennen. Men ziet die als het ware voor onze oogen ontluiken. Het werkje is in Mei 1853 op zee geschreven, en draagt den titel: » Verzameling van eenige onvolledige en ruige bouwstoffen, dienstig ter aanvulling of voortzetting over de opkomst van Veendam" een werk, zoo als bekend, geschreven door den Heer Predikant J. Saunes. Terwijl wij uit die bladen het volgende ontleenen, zullen wij zooveel mogelijk den Zeeman zelven laten spreken.

De oorsprong van Veendam dagteekent van het jaar 1649. De Heer A. Wildervanck was de eerste, die de insnijding van het uitgestrekte veen begon.

De afvoer van den gegraven turf geschiedde in het begin hoofdzakelijk door vaartuigen, die Snabben genaamd werden. Deze schepen waren voorzien van één mast, met een razeil, hadden vóór en achter een kort dek, doch in 't midden niet; op het voordek hadden zij een ledig vat liggen, bestemd om daarin het zeil te bergen, wanneer zij niet in de vaart waren. Deze schepen kwamen nimmer verder dan de binnenwateren, over de Zuiderzee durfden zij zich niet begeven. De eerste Snabben zijn van elders overgekomen, immers de eenige toen te Veendam bestaande nijverheid, was die van het afgraven van het veen.

Het werkvolk dat zich daarmede bezig hield, had zich van zoden en stroo eene soort van hutten gebouwd. Uit hen is de eerste burgerij ontstaan, naderhand vermeerderd door enkele neringdoenden, die zich bij hen nederzetteden, om hen van het dagelijksche voedsel te voorzien. Een zekere Mazewinkel, afkomstig uit de Provincie Drenthe, schijnt een van die eerste werklieden geweest te zijn. Een broeder van hem, vestigde zich ter gelijker tijd te Greifswald in Pommeren.

Onze Zeeman vervolgt verder aldus:

» Daar nu de insnijding van het Veen en deszelfs vergraving snelle vorderingen maakte, zoo werd het vervoer van Turf levendiger, en de scheepvaart vermeerderde. Langzamerhand vestigden zich dan ook hier schippers met der woon, en daar hunne vaartuigen geduriglijk reparatie van noode hadden, zoo kwam een scheepstimmerbaas, die zich Sjoert Jans Post schreef, uit Friesland over, en legde de eerste helling aan, en wel op het Westerdiep, gelijk die thans nog bestaat. Daar ik alles door overlevering heb, en de ouden mij het jaar van aanleg niet stellig konden noemen, kan ik dat niet juist opgeven.

Op die eerste helling volgde spoedig een tweede, en zoo vervolgens; de Tjalken, grootere vaartuigen die ook de Zuiderzee bevoeren, verdrongen weldra de Snabben. De eerste werd in het jaar 1730 uitgehaald; wel worstelden de laatsten nog langen tijd tegen die nieuwigheid, en een hunner schippers, een waaghals, Tiewoond genaamd, ondernam zelfs eene reis naar Holland, doch vergeefsch; de laatste Snabbe werd in jaar 1762 gezien.

De toenemende bevolking, die tot dusverre hare godsdienstoefeningen in eenen bovenschuur verrigt had, maakte weldra eene kerk noodzakelijk, waaraan dan ook in 1662 gevolg gegeven werd; van dien tijd af dagteekent dan ook eigenlijk de naam » Veendam," door de regering der Stad Groningen aan die gemeente gegeven.

De steenen huizen, die weldra de plaats der hutten vervingen, deden de hout en steennegotie ontluiken.

Reeds voor dien tijd echter had de meerdere welvaart het aanzijn aan een manufactuurwinkel gegeven, en het was een zeker Uilkens, die zich daarop toelag.

Bier was te dien tijde de voorname volksdrank. De zware arbeid, die in de veenen verrigt moest worden, deed het verbruik daarvan steeds toenemen. Ebel Staal was de eerste, die eene brouwerij oprigtte, welke spoedig door meerdere gevolgd werd. » Aldus ging het voort", zegt onze berigtgever, » totdat er in Veendam 12, en in de Wildervank 3 waren, die later, behalve éene in de Wildervank, alle wederom verdwenen zijn."

De vermeerderde scheepsbouw schonk weldra het aanzijn aan andere daarmede verwante bedrijven. Het was ongeveer om het jaar 1724, dat door zekeren Teunes Jacobs, in de wandeling Teunoom genaamd, de eerste mast- en blokmakerij opgerigt werd, die later door zijn zoon vervolgd werd. In 1774 nam deze bij zich ter opleiding in dat vak, een uit Leer overgekomen jongeling Jacob Ebbes aan, wiens loon, behalve kost en kleedingstukken ƒ 10 in het jaar bedroeg. Diezelfde blokmakerij wordt thans nog door zijne nakomelingen bezeten.

De eerste ankersmederij werd in het jaar 1760 opgerigt, door een van elders gekomene roomsch katholijke H. Baalman, en is thans nog in de familie van dien naam.

In 1776 vestigde Roelf van Nes zich daar als de eerste zeilmaker, en Teunis Keizer als de eerste touwslager.

In 1792 begon men gebruik te maken van de Zeemanstafelen, uitgegeven door Cornelis Douwes.

Dat de scheepvaart zich steeds verder en verder uitbreidde, laat zich uit een en ander gemakkelijk afleiden. Reeds waagden de Tjalken zich tot in de Noordzee, bezochten Engeland, Noorwegen enz. Het vermeerderde gevaar, waaraan zij zich alzoo blootstelden, berokkende dezen en genen van tijd tot tijd niet onbelangrijke schade. Zulks gaf aanleiding dat vele der schippers zich onderling verbonden, onder den naam van gilden, om zoodanige schade te vergoeden. Die vergoeding bedroeg voor elk lid, wien zoodanige ramp trof, ƒ 400. — doch niemand mogt van meer dan drie gilden te gelijk lid zijn. Het eerste gilde schijnt omstreeks het jaar 1730 ontstaan, en spoedig door meerdere gevolgd te zijn. De oudste Statuten die gevonden zijn, dateren van het jaar 1756, daarin komt o. a. voor, » wie verder zeilt dan de Noordzee bekomt geen vergoeding." In 't begin werd de dag, waarop vergadering gehouden werd, als naam aangenomen, zoo was er een eerste maandagsgilde, zijnde de eerste maandag na nieuwjaar, een tweede vrijdagsgilde, zijnde de tweede vrijdag, enz. Later, meestal na het jaar 1813, veranderden die namen, in die van Goede Hoop, Waakzaamheid enz. Dat zij tot den bloei der scheepvaart in deze Provincie veel bijgedragen hebben, kan niet ontkend worden.

De eerste Smak werd gebouwd in 1781; die naam was uit Friesland overgenomen, waar ze reeds vroeger in gebruik waren. Hetzelfde was het geval met de koffen waarvan de eerste in 1797 uitgehaald werd.

Was men vroeg bij het bouwen uitsluitend bedacht geweest op het laden, op zoo veel mogelijke ruimte, de toenemende mededinging noopte ook op het spoedig zeilen te letten. Het was deze omstandigheid, die een schipper uit de Pekel-A bewoog, zich in 1798 een piek-kof te bestellen, hetgeen inzonderheid na 1806, door vele anderen is nagevolgd geworden.

In 1820, zoo vervolgt onze Zeeman, werd door den franschen Keizer, die toen Nederland bij zijn rijk inlijfde, alle handel en scheepvaart verboden, zoodat van dien tijd af tot aan 1813 | 14 toe, alle vaart van Nederland, Oost-Friesland, Denemarken, enz. gestremd was. Voor de sluiting, die in 1810 voorviel, was echter reeds veel scheepsvolk buiten het land gekomen. Ze voeren toen met eigen schepen, doch meestal onder eene andere vlag, van Russische naar Spaansche en Amerikaansche havens. Die schepen verzamelden zich meestal te Carlskrona in Zweden, van waar zij door Engelsche oorlogsschepen tot in de Belt geconvoijeerd werden. Daar echter Carlskrona eene Zweedsche oorlogshaven is, beschuldigde Napoleon de Zweedsche Regering van met de Engelschen te kuipen, ingevolge waarvan de Engelsche oorlogschepen vertrekken moesten. De verzamelplaats werd toen Hanou, een Zweedsche klip, in de bogt ten zuiden van Carlshaus, benoorden het eiland Bornholm.

De menigvuldige oorlogschepen, die Engeland toen in dienst had, deden hun altijd gebrek aan scheepsvolk ondervinden. Ze namen ze dan ook van alle natien. Geen wonder dat er ook van de onzen waren, die bij hen dienst namen. Deze deden met hunne schepen uitgebreide reizen, tot China, en zoo ik meen ook Japan. Ze werden bekend met vele landen, talen, volken, kusten, zeëen, waarvan zij anders lang onkundig zouden gebleven zijn. Ook dat alzoo, werkte in de hand der Voorzienigheid, later tot uitbreiding onzer scheepvaart mede. Daaraan waren echter ook nog andere gevolgen verbonden. Immers tot dusverre was er weinig verschil in de klasse der zeevarenden, ze waren alle bekend onder den naam van schipper; ook de bestuurder van het schip werd als medewerkend lid van het overige scheepsvolk beschouwd. Ook in de huishoudingen was weinig verschil. De vrouwen hielden zich onledig met spinnen, linnen bleeken, met het vervaardigen van vijfschaft, grein, enz. Alleen het weven werd per el door de zoogenaamde wevers verrigt. Overal heerschte eenvoudigheid en nederigheid; regenschermen en omslagdoeken waren onbekend. Het scheepsvolk werd meest bij het jaar gehuurd, en het strekte zoowel den schipper als den knecht tot oneer, wanneer ze binnen dien tijd van elkander kwamen. Een knecht, die zich op groote schepen verhuurde, werd als een verwilderde gast aangezien. Ten zij door buitengewone omstandigheden verhinderd, bleef geen schipper 's winters van huis. De avonden werden dan meestal gekort door zoogenaamde » visiten"; vrienden en familiebezoek.

Na het herstel van Nederland werd dat anders. Velen van het verstrooide volk kwamen hunne haardsteden weder opzoeken. Daaronder waren ook eenige gehuwden wier vrouwen zoogenaamde parapluien en groote omslagdoeken medebragten, hetgeen groot opzien baarde, doch spoedig navolging vond.

Door hen, die teruggekomen waren, was mede een andere naam bekend geworden, die van *kapitein*, in plaats van *schipper*.

Later kwam daar nog een derde naam bij, die van *gezagvoerder*, welke gegeven werd aan hen, die op de Oostindiën voeren. Kapiteins waren de bestuurders van schepen, welke naar de Westindiën, de Middellandsche of de Zwarte Zee gingen. Schippers, zij, die zich tot de Oost-Zee, de Noord-Zee, Frankrijk en Portugal bepaalden. Daaruit ontsproot spoedig een soort van verwijdering, welke te vreezen is, dat nog steeds verder gaan zal.

Na het herstel van Nederland en de vereeniging met Belgie, werd de scheepsbouw en de vaart met vernieuwden ijver voortgezet. Vele oude schippers, die zich zelve niet te wel vertrouwden, namen van de uit den vreemde teruggekomenen in dienst, waaronder ook onze Schrijver behoorde, die als stuurman bij Steffens Tuitjes Pinksterboer, verre togten ondernam. Gedurende eenige jaren bleef die vaart intusschen nog beperkt tusschen St. Petersburg en Kaap Finisterre, hetgeen te wijten was aan de oude bouworde, daar door belemmering in het diep boven Groningen niet naar wensch kon gebouwd worden. Zulks deed eenigen besluiten, hunne schepen in het naburig Pekel-A te laten bouwen, alwaar de nieuwe zeilen eene wijdte van 22 voet hadden, terwijl die bij ons aan het benedenste vallaat slechts 18 voet hadden, hetgeen later tot op 19½ duim vergroot is.

De toenemende vaart op de Oostindiën, die in een betrekkelijk korten tijd, ook door het toestaan van premiën, een groot aantal bodems te voorschijn riep, deed de reeders in de groote koopsteden naar bekwaam zeevolk omzien. Kapt. Jacob Hendrik Hazewinkel, was de eerste uit die gemeente, die als gezagvoerder op zoodanigen bodem geplaatst werd.

De zich steeds uitbreidende scheepvaart, de toenemende mededinging, die velen noopte van der vaderen gewoonte af te zien, en ook winterreizen te ondernemen, deed het aantal ongelukken ter zee aanmerkelijk toenemen.

De vergoeding van *f* 400 was niet meer voldoende, die som werd in het jaar 1813 op *f* 800 bepaald. Ook het verbod om in meer dan 3 gilden lid te zijn, werd opgeheven, met dien verstande dat niemand meer dan ⅞ van de waarde van zijn schip verzekeren mogt.

Het getal dier gilden of onderlinge verzekering-maatschappijen groeide op die wijze tot 14 in Veendam, en 2 in Wildervank aan. Alleen van het jaar 1814 tot en met 1837, zijn er dan ook uit onze Gemeenten 59 schepen totaal verongelukt, waaronder slechts weinige, waarvan het volk gered is.

Wat nu verder volgt behoort meer tot onzen tijd. De gilden werden verdrongen door de compacten. Het varen in reederij, vroeger onbekend, kwam meer en meer in zwang. De eerste schoenerschepen werden te Hooge Zand in 1847, te Veendam in 1850 gebouwd.

Daar evenwel de gesteldheid van het vaarwater niet veranderd is, noch die belemmeringen, die de scheepsbouw in den weg stonden opgeheven zijn, zoo kan aan die schoenerschepen niet de vereischte wijdte gegeven worden. In het Hooge Zand kon men gaan tot 21 voet 1½ duim oude Groninger maat, in Veendam niet verder dan tot 19 voet 7 duim. Daar ze nu een capaciteit van minsten 80 roggelasten hebben moeten, om de Middellandsche en de Zwarte Zee met vracht te kunnen bevaren, hebben die schepen niet de vereischte proportie om als goede zeeschepen weerbaar te zijn. Het is misschien daaraan toe te schrijven, dat hoe kort de aanbouw van die soort van schepen in deze Provincien nog maar in zwang is, reeds eenige vermist en totaal gebleven zijn.

Wij zijn dan nu tot de schoener schepen gekomen, en daardoor tot brikken en andere ra-schepen genaderd, doch zoo lang geen andere uitweg dan de tegenwoordige bestaat, zal die stap, waaraan anders niets in den weg staat, nog geruimen tijd op zich moeten doen wachten.

Zoo wij echter in plaats van gestadig vooruit, een blik terug wenden, soo ontwaren wij, dat in den tijd van 2 eeuwen, al het veen, waarin in 1649 de eerste spade gestoken werd, weggegraven is. In 1850 is de laatste turf van de Zuidwenning vervoerd geworden, en nergens, zoo ver het oog reikt, ziet men een stuk ongegraven veengrond. Onze Gemeente telt nu ongeveer 8000 zielen. Onze scheepvaart die in het klein begonnen is, is thans over de geheele aarde uitgestrekt, daar onze vloot reeds over de 200 schepen bedraagt.

Op de vraag: » waardoor is de scheepvaart tot die hoogte gekomen, wat is de oorzaak, dat ze in stand gebleven is, daar toch andere Provincien, als Friesland, Zeeland, enz. zich daarop niet kunnen beroemen? antwoordt onze brave Zeeman:

» De opkomst was ten eerste gegrond op de algemeen verbreidde eenvoudigheid, vlijt en spaarzaamheid; ten andere op de waarlijk broederlijke vereeniging en de goede trouw onzer gilden."

Publieke Veilingen.

Door- en ten huize van den Vendumeester J. C. GOMPERTS.

VRIJDAG, den 18n. Julij 1856.

Het Huis en Erf aan de Keizerstraat, La. A No. 158.— *f* 7,700.— *Opgehouden.*

Het Huis en Erf aan de Kromme Elleboog straat, La. A. No. 126.— *f* 3800.— *Opgehouden.*

Beiden aankomende den boedel van de weduwe L. ABRAHAM.

Producten Handel.

Bij inschrijving verkocht.

Koffij. Den 19den dezer, 3 balen heele van plant. *Huwelijkszorg*, a 30,53 cent.

Suiker. Den 21sten, 40 vaten van plantaadje *Rust en Werk*, a 10,6.

Scheepvaart.

Aangekomen.

Den 19n. dezer, de Eng. schoener, *Lady of the Night*, kapt. E. H. Boon, van Demerarij. — Passagiers: de heeren H. M. en H. J. C. Tull en H. van Zorgen, Mej. S. E. en H. P. L. Tull, Mndj. J. R. en D. Millar, J. W. Paker, G. R. Biverlij en bediende en J. van der Stede.

Uitgeklaard.

Den 18den dezer, de Nederlandsche schoener *Defiance*, kapt. J. Kennedij, naar Demerarij, via Nickerie.

Den 21sten, de Hamb. sloep *Pomona*, kapt. W. C. Dekker, naar Demerarij, in Ballast.

Vertrokken.

Den 21sten dezer, de Koloniale Schroefboot *Paramaribo*, kapt. J. F. Meijer, naar Demerarij. Passagier: de Heer G. Oppenheimer.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Eliza, kapt. Visser, adres bij M. D. Huidekoper.

Mina, kapt. Cupido, adres bij M. M. Curiel.

Jonkvrouw Geertrui, kapt. Bouwen, adres bij C. J. Leijsner.

Voorwaarts, kapt. Kikkert, adres bij M. M. Curiel.

Bacchus, kapt. Hofker, adres bij H. C Levy.

Johanna Christina, kapt. de Lang, adres bij J. H. Zaal.

Hermanus Franciscus, kapt. Masdorp, adres bij Gebrs. Reelfs.

STAAT van de gevallen regens en der temperatuur van den 13n. tot den 19n. Julij 1856.

		gevallen regen. in millim.	uitgedampt. in millim.	Temperatuur. maxim.	minim.
Zondag	13	0	2.9	28	22.4
Maandag	14	32.6	1.8	28.1	24.
Dingsdag	15	0	3.6	30.8	23.6
Woensdag	16	5.5	3.1	30.5	23.7
Donderdag	17	0	2.3	30.1	23.7
Vrijdag	18	0.9	2.9	30	23.0
Zaturdag	19	15.3	3.1	31.5	24.6
Totaal		54.3	19.7		

ADVERTENTIEN.

GODSDIENSTOEFENING bij de *Nederduitsche Hervormde Gemeente*, WOENSDAG den 23 Julij e. k., des avonds te *half zeven* ure.

ROUW-LOGE in den 1sten graad, ter gedachtenisviering van den Gedept.·. Grootm.·. Nationaal der West Indische bezittingen, op ZONDAG den 27 Julij 1856, des avonds te *half* 7 ure, in de *CONCORDIA*. (9305)

HEDEN om 11 ure opening der inschrijvings - billetten op de aangeboden levering van *KLEEDINGSBEHOEFTEN* voor diverse plantaadjen, ten kantore van H. A. TIRION. (10187)

Paramaribo, den 22 *Julij* 1856.

Heden morgen

Verkoop van de *HUIZEN* en *ERVEN*, aankomende den boedel B. Guilmin, door en ten huize van den Vendumeester A. SALOMONS. (10190)

A. SALOMONS,

Vendumeester,

zal HEDEN MORGEN om 9 ure, voor rekening dien 't mogte aangaan, verkoopen:

20 vaten **KALK** } *Beschadigd*,
10 » **CEMENT** }
gemerkt **P. M.**

(10189)

VENDU:

Heden namiddag om 4 ure,

ten huize van den Heer F. MAZER. (10192)

Vermist:

Een jonge **HOND**, met *zwarte*, *witte*, *grijze* en *bruine* vlekken.

Voor de terug bezorging kan op belooning worden gerekend.

(10191) Adres ter dezer Drukkerij.

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**